

Bokredaktör: Gun Berfelt Tel: 08-790 34 80

Högaktuell lärobok i obstetrik

Karel Marsál, Lars Grennert, red.
Obstetrisk öppenvård. 336 sidor.
Stockholm: Liber, 1998. Pris 477 kr.
ISBN 91-47-04897-2.

Recensent: Ove Axelsson, universitetslektor, institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet.

Det här är en modern lärobok i obstetrik skriven av personer med god kännedom om svensk antenatal vård. De allra flesta författare är dessutom kliniskt aktiva med expertkunskaper inom sina respektive områden. Lägg därtill att såväl skrivandet som tryckningen måste ha gått ovanligt raskt så har vi en ny bok med aktuella synpunkter på diagnostik och handläggning av graviditeter med komplikationer. Att snabbheten i vissa fall har resulterat i några missar vid korrekturläsningen får anses ursäktligt.

Boken består av 27 kapitel, som behandlar obstetriska undersökningstekniker, fosterdiagnostik, läkemedel och graviditet samt graviditetskomplikationer i vid bemärkelse. Trots att antalet författare är stort (25 författare) har samordningen fungerat väl. För detta skall redaktörerna lovordas. En lista med ordförklaringar samt ett fylligt register med sökord underlättar förståelsen och letandet efter specifika uppgifter.

Lärobok för grund- och vidareutbildning

I förordet anges att boken är avsedd som fördjupningslitteratur för läkarstudier och i övrigt vänder sig till allmänläkare, läkare under vidareutbildning, barnmorskor och alla som är verksamma i den obstetriska öppna vården. Min bedömning är att boken mycket väl kan användas som lärobok inom grundutbildningen för läkare, särskilt som något fullgott svenskt alternativ för närvarande ej föreligger. Visserligen saknas förlossningsobstetrik och barnsängskomplikationer, men volymen innehåller annars vad som kan krävas, och ibland mer därtill, för den grundläggande läkarutbildningen. Två av de medicinska kandidater som för närvarande går kursen i obstetrik och gynekologi i

Uppsala har läst igenom boken. Båda har berömmande ord om bilder och faktarutor. Speciellt goda vitsord får avsnitten om senabort och hotande förtidsbörd, blödning i sen graviditet och alloimmunisering. På minuskontot noterar de att kvaliteten på kapitlen är ojämn. Vissa avsnitt är väl omständligt skrivna, och »snusförnuftiga» kommentarer stör ibland läsningen.

Pedagogiska lyckokast

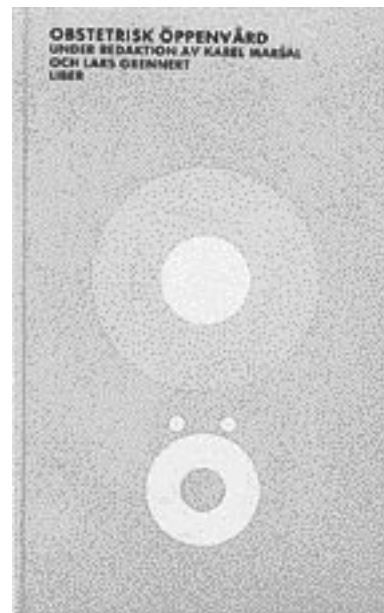
Vid en första anblick verkar bokens utformning torftig och grå, men läsningen fungerar ändå väl, mycket tack vare goda illustrationer och informativa faktarutor. Speciellt det sistnämnda är ett pedagogiskt lyckokast.

Några önskemål inför nästa upplaga

En av mina förebilder som undervisare talade ofta om »didaktiska förenklingar». Han avsåg med detta att en expert måste, i en undervisningssituation, kunna förenkla sitt budskap för att nå ut och dessutom våga ge handfasta kliniska råd utan alltför många garderingar. I detta avseende finns uppenbara svagheter i den här utgåvan. Skrivningar som exempelvis »finns undersökningar som talar för att det kan vara indicerat» respektive »professionellt omhändertagande viktigt» är möjligen välmenande men ändå alltför substanslösa. Sådant bör kunna strykas till nästa upplaga och ersättas med robusta råd beträffande undersökningar och omhändertagande vid olika komplikationer. Alltför ofta flyr också vissa författare från det praktiskt inriktade in i en värld av basal fysiologi och epidemiologi. Som andra av bokens författare påpekar finns sådana uppgifter att inhämta i klassiska läroböcker och bör inte tillåtas dominera framställningen i denna praktiskt inriktade lärobok.

Enstaka tveksamheter finns. Skall vi verkligen göra en morfologisk ultraljudsundersökning på alla foster där den gravida kvinnan söker för minskande fosterrörelser respektive på alla foster som ligger i sätesändläge vid 36–37 veckor? Vad är rutinmässig amniocentes? Är verkligen placenta-avlossning orsak till en tredjedel av alla intrauterina dödsfall?

Till en kommande upplaga ses gärna ett mer symtominriktat skrivsätt. Det skulle göra boken än mer användbar inom klinisk obstetrik. Dessutom skulle det inte vara ologiskt med något kapitel om omhändertagande av föräldrar

som förlorat eller fått ett svårt skadat barn liksom något om barnsängstiden och dess komplikationer.

Slutomdömet positivt

Helhetsintrycket är till övervägande delen positivt. Redaktörerna är att gratulera till denna insats som otvetydigt kommer att förbättra möjligheterna att undervisa i obstetrik för alla elevkategorier i dagens Sverige. •

Inlevelsefullt om ensamhet vid depression och självmord

Kristine Lorangér, Jan Beskow.
Finns bredvid mig. Om ensamhet vid depression och självmord. 268 sidor.
Stockholm: Natur och Kultur i samarbete med Centrum för suicidforskning och prevention, 1998. ISBN 91-07211-8.

Recensent: Benny Fhager, överläkare, Division C, äldrepsykiatri, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg.

Att uttrycka det allra svåraste på ett för såväl lekmän som fackmän begripligt och inlevelsefullt sätt är myck-